

CURTEA DE APEL
CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

4-357/29-1369 15.06.26

Dosar nr. 2a-3463/25
(2-25034599-02-2a-01102025)

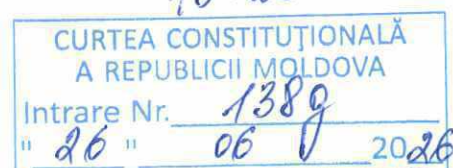
**Către doamna Manole Domnica
Președinte al Curții Constituționale**

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru vă remite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale, în cauza civilă intentată la cererea înaintată de Eva-Victoria Bounegru împotriva Stiftelsen Flyktinghjelpen Foundation, Oslo Sucursala Chișinău privind restabilirea la locul de muncă, obligarea angajatorului de a achita salariile restante, despăgubirii pentru absența forțată de la muncă, încasarea sumei prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru asistență juridică.

- Anexă: 1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 05 file.
2. Copia încheierii din 17 iunie 2026 pe 06 file.

Vicepreședinte interimar al
Curții de Apel Centru

Spoială Alexandru

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Victor Sandu)
Dosarul nr. 2a-3463/25
(2-25034599-02-2a-01102025)

ÎNCHEIERE

17 iunie 2026

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru
în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii
Grefier

Ana Panov
Svetlana Vișcu și Elena Bolocan
Tinca Zagorodnî

examinând în ședință publică, *cererea apelantei Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale, în cauza civilă intentată la cererea înaintată de Eva-Victoria Bounegru împotriva Stiftelsen Flyktinghjelpen Foundation, Oslo Sucursala Chișinău privind restabilirea la locul de muncă, obligarea angajatorului de a achita salariile restante, despăgubirii pentru absența forțată de la muncă, încasarea sumei prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru asistență juridică,-*

c o n s t a ț ă :

1. La 12 martie 2025, reclamanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Stiftelsen Flyktinghjelpen Foundation, Oslo Sucursala Chișinău privind restabilirea la locul de muncă, obligarea angajatorului de a achita salariile restante, despăgubirii pentru absența forțată de la muncă, încasarea sumei prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru asistență juridică.
2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 iulie 2025, s-a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.
3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 4 iulie 2025 prin intermediul poștei electronice, apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 iulie 2025, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt și de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
4. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu

la 1 octombrie 2025.

5. Prin încheierea Curții de Apel Centru din 8 octombrie 2025, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi. S-a acordat apelantei Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Centru a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei. S-a explicat apelantei și reprezentantului său, că în caz contrar, va avea loc restituirea cererii de apel în corespundere cu prevederile art. 369 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă.
6. La 24 noiembrie 2025, apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de timbru, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel.
7. La 10 iunie 2026, apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, a depus o cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale. În motivarea cererii a indicat că, în cauza dedusă judecării, reclamanta contestă legalitatea Ordinului din 18 decembrie 2024 privind încetarea raporturilor de muncă, invocând încălcarea garanțiilor imperative instituite de art. 251 din Codul muncii, care consacră protecția specială a femeilor gravide împotriva concedierii. Din circumstanțele cauzei rezultă că, la 18 decembrie 2024, reclamanta a adus la cunoștința reprezentanților angajatorului faptul că se află în stare de graviditate, informație cunoscută efectiv de către angajator anterior producerii efectelor juridice ale concedierii. Cu toate acestea, angajatorul a justificat măsura concedierii prin lipsa unei notificări scrise însoțite de certificat medical.

Consideră că, în aceste condiții, problema juridică ce se impune a fi examinată nu se limitează la legalitatea ordinului de concediere, ci vizează însăși compatibilitatea normei aplicabile cu exigențele constituționale privind protecția efectivă a drepturilor fundamentale. O interpretare a normei care condiționează aplicarea garanției împotriva concedierii exclusiv de îndeplinirea unei formalități procedurale, ignorând faptul că angajatorul avea cunoștință certă despre starea de graviditate a salariatei, este susceptibilă să transforme protecția conferită de lege într-o garanție pur formală și lipsită de efect util. Or, dreptul consacrat de art. 20 din Constituție nu presupune doar accesul formal la o instanță de judecată, ci și existența unui mecanism jurisdicțional capabil să ofere o protecție reală și efectivă drepturilor recunoscute de lege și de Constituție. În măsura în care aplicarea normei contestate poate conduce la lipsirea reclamantei de protecția juridică instituită în favoarea femeilor gravide, apare o veritabilă problemă de constituționalitate ce influențează în mod direct soluționarea prezentului litigiu. Prin urmare, există o legătură directă și

nemijlocită între dispoziția legală contestată și exercitarea efectivă a dreptului reclamantei la protecție jurisdicțională, ceea ce justifică sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării conformității acesteia cu art. 20 din Constituția Republicii Moldova.

Susține că, în temeiul art. 43 Constituției Republicii Moldova, prevede că: „(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. (2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice. (3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore. (4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Punțtează că, în speță, reclamanta a fost angajată în urma unui proces riguros de selecție și și-a exercitat atribuțiile de serviciu începând cu 28 noiembrie 2024. La data de 18 decembrie 2024, aceasta a informat angajatorul despre starea sa de graviditate, iar în aceeași zi i-a fost comunicată încetarea raporturilor de muncă, ulterior fiind emis Ordinul de concediere.

Consideră că, în aceste circumstanțe, aplicarea unei norme care permite lipsirea salariații de protecția prevăzută de lege exclusiv pentru neîndeplinirea unei formalități, deși angajatorul avea cunoștință efectivă despre existența sarcinii, este susceptibilă să afecteze însăși substanța garanțiilor constituționale prevăzute de art. 43 din Constituție. Prin urmare, examinarea constituționalității normei contestate este determinantă pentru soluționarea cauzei, întrucât urmează a se stabili dacă aceasta asigură o protecție reală și efectivă a femeii gravide sau permite, în practică, restrângerea nejustificată a dreptului fundamental la muncă și a protecției maternității.

Solicită admiterea prezentei cereri, ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea efectuării controlului constituționalității prevederilor, Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă.

8. În ședința instanței de apel, avocatul Vitalie Enachi, ce acționează în interesele apelantei Eva-Victoria Bounegru, a solicitat admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu motivele de fapt și de drept invocate în cerere.

Avocatul Iurie Guștiuc, ce acționează în interesele intimatei Stiftelsen Flyktninghjelpen Foundation, Oslo Sucursala Chișinău, în ședința instanței de apel, a solicitat respingerea cererii.

9. Audiind participanții prezenți la proces, analizând și studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, consideră necesar de a admite cererea înaintată de apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Articolul 1 din Codul muncii a textului:

„care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale, din considerentele ce succed.

10. În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate:

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

11. Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

12. Potrivit pct. 82 și 83 din Hotărârea Curții Constituționale pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr. 55b/2015), Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau

- indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.
13. Raportând dispozițiile legale și statuările Curții Constituționale expuse mai sus la circumstanțele speței, Colegiul civil conchide că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și de sesizare a Curții Constituționale înaintată de apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi, se încadrează în prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă, întrucât obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție – fiind o prevedere legală (Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă); excepția este ridicată de către Eva-Victoria Bounegru – care deține calitate de apelantă în speță; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
 14. Astfel, în circumstanțele enunțate, Colegiul civil consideră că cererea înaintată de apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate” cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale este pasibilă admiterii.
 15. Subsidiar, instanța de apel reține statuările Curții Constituționale expuse în pct. 81 al Hotărârea pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr. 55b/2015), potrivit căroră Curtea a reținut că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.
 16. Așadar, Colegiul civil consideră necesar de a suspenda examinarea cauzei civile date în ordine de apel, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională.

În conformitate cu prevederile articolelor 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de apelanta Eva-Victoria Bounegru, reprezentată de avocatul Vitalie Enachi cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Articolul 1 din Codul muncii a textului: „care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate”

cuprinsă în noțiunea de femeie gravidă și sesizarea Curții Constituționale, cu expedierea sesizării privind excepția de neconstituționalitate în adresa Curții Constituționale.

Încheierea se expediază Curții Constituționale pentru examinarea excepției de neconstituționalitate.

Președintele ședinței,
Judecătorul:

Ana Panov

Judecătorii:

Svetlana Vișcu

, (Elena Boloșan

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu, 28

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:

A.1. Persoană fizică

1. Nume: Bounegru

2. Prenume: Eva-Victoria

3. Adresă: mun. Chișinău, str. Gheorghe Cașu, 30, bl. E, ap. 68

4. Telefon, e-mail: +373 691 32 095 eva.bounegru@gmail.com

5. Reprezentant: Enachi Vitalie, avocat

6. Adresa reprezentantului: mun. Chișinău, str. A. Bernardazzi, 17, MD-2001

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului: +373 696 59 686; enachi.vitalie@gmail.com

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de apel

1. În fapt, Reclamanta, doamna Bounegru Eva-Victoria, este o persoană fizică cu o înaltă calificare profesională și o experiență cumulată de aproximativ 15 ani în domeniul managementului de proiecte, dobândită în cadrul unor entități naționale și, preponderent, al Organizațiilor Internaționale (precum NDI, UNDP Moldova, UNDP Somalia, UNICRI Georgia). Pregătirea sa include studii de masterat în relații internaționale și deținerea a 4 certificări profesionale recunoscute la nivel global în managementul de programe și proiecte.
2. La 17 octombrie 2024, Reclamanta a aplicat pentru funcția de Manager Parteneriate în cadrul Consiliului Norvegian pentru Refugiați din Republica Moldova (în continuare "NRC Moldova"), parte a organizației neguvernamentale cu prezență internațională Norwegian Refugee Council, urmând procesul de depunere a dosarului în mod online. Concursul de angajare și procesul de evaluare a Reclamantei a durat mai mult de o lună, printre care fiind parcurse mai multe etape (test scris de competențe tehnice, interviu, prezentarea referințelor profesionale, discuție neformală).
3. La 22 noiembrie 2024 - reclamanta a primit confirmarea oficială privind selectarea pentru poziția de Manager Parteneriate în cadrul NRC Moldova. În aceeași zi, Reclamanta a semnat scrisoarea cu oferta de muncă, în care a fost stabilită data începerii raportului de muncă la 28 noiembrie 2024.
4. La 28 noiembrie 2024, Reclamanta a semnat "Termenii de Angajare pentru Angajații Naționali", echivalentul Contractului Individual de Muncă. Termenii de angajare, semnați de Reclamantă, conțin condițiile generale de muncă ale tuturor salariaților NRC Moldova, aceștia fiind întocmiți la 12 iunie 2024. Prin urmare, în zilele următoare, Reclamanta și-a exercitat obligațiile de muncă conform instrucțiunilor și scopurilor oferite de reprezentanții angajatorului, inclusiv fiind în contact direct cu aceștia, ținând cont de specificul raporturilor de management în Organizații Internaționale.
5. La 29 noiembrie 2024, Reclamanta a efectuat un test de sarcină în condiții de casă, care a indicat rezultat pozitiv.
6. La 3 decembrie 2024, Reclamanta a primit confirmarea oficială a stării de graviditate printr-un test de sânge realizat la laboratorul Medpark. Din declarațiile reclamantei, starea de graviditate a reprezentat un moment fericit pentru aceasta, or aceasta a făcut numeroase tratamente și fertilizare in vitro pe parcursul a 2 ani (din noiembrie 2022), în scopul posibilității de a mai da naștere încă la un copil. În caz, menționăm că reclamanta a născut doi copii gemeni.
7. Reclamanta a anunțat despre faptul sarcinii pe data de 18 decembrie 2024 dimineața, într-o discuție (ședință comună în cadrul organizației) cu reprezentanții angajatorului, Maria Vasquez, Carolina Ciobanu și Alexandrina Culcițchi (HR). La acest anunț, Maria Vasquez a anunțat că aceștia au decis să o concedieze pe Reclamantă, pretinzând faptul că Reclamanta a susținut rezultatul nesatisfăcător la perioada de probă. La scurt timp, au fost înaintate formularul perioadei de probă, cu calificativul "nesatisfăcător" și solicitată de a fi scrisă cererea de demisie din partea Reclamante

8. La 23 decembrie 2024, Reclamanta a primit răspuns la e-mailul său din 19 decembrie 2024, menționând că aceasta a fost concediată în temeiul art. 63 alin. (2) din Codul muncii și că Reclamanta nu a notificat în scris, cu anexarea certificatului medical cu privire la sarcină, la data de 18 decembrie 2024.
9. Reclamanta a contestat în instanța de judecată Ordinul de concediere nr. 319 din 18 decembrie 2024, solicitând anularea acestuia ca fiind ilegal și emis cu încălcarea prevederilor imperative ale Articolului 251 din Codul muncii – normă ce reglementează interzicerea concedierii femeilor gravide și a salariaților care îngrijesc copii în vârstă de până la 4 ani.

Se interzice concedierea femeilor gravide, a femeilor care au copii în vârstă de pînă la 4 ani și a persoanelor care folosesc concediile pentru îngrijirea copilului prevăzute la art.124, 126 și 127, cu excepția cazurilor prevăzute la art.86 alin.(1) lit.b), g)–k). [Art.251 modificat prin Legea nr.188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017] [Art.251 modificat prin Legea nr.168 din 09.07.2010, în vigoare 07.09.2010]

10. În prezent cauza se examinează în ordine de apel la Curtea de Apel Centru, la etapa de pregătire a cauzei.

C. Obiectul sesizării

11. Prezenta sesizare are ca obiect, examinarea constituționalității sintagmei: „**care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate**” cuprinsă în noțiunea de **femeie gravidă** definită la Articolul 1 din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, normă care are următorul conținut: „*femeie gravidă – orice femeie care anunță în scris angajatorul asupra stării sale fiziologice de graviditate și anexează un certificat medical eliberat de medicul de familie sau de medicul specialist, care atestă această stare;*”
12. Prin urmare, critică de neconstituționalitate vizează exclusiv construcția juridică a normei care condiționează dobândirea statutului juridic de femeie gravidă în raporturi de muncă, inclusiv momentul de apariție a regimului juridic de protecție social oferit de lege de îndeplinirea unei formalități unilaterale (înștiințarea scrisă), și nu cerința certificatului medical ca mijloc de probă a stării de graviditate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

13. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 16

Egalitatea

[...].”

„(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

[...].”

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

(3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitatea de binefacere față de acești copii.

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire socială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

[...].”

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi
sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

14. Sintagma criticată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei la cererea de chemare în judecată depusă de Eva-Victoria Bounegru cu privire la restabilirea la locul de muncă împotriva Stiftelsen Flyktninghjelpen Foundation Oslo Sucursala Chișinău A.O., întrucât de calificarea părții drept *femeie gravidă* în sensul art. 1 din Codul muncii depinde nemijlocit incidența regimului protector prevăzut de articolele 247–251 din același cod, în special **interdicția concedierii** reglementată de art. 251. Soluția în cauză diferă substanțial după cum sintagma este interpretată ca o condiție constitutivă a protecției sau ca o cerință declarativ probatorie.
15. Sub aspect internațional, norma trebuie raportată la art. 11 din Convenția CEDAW, la Convenția OIM nr. 183 privind protecția maternității, la art. 8 din Cartă Socială Europeană revizuită, precum și la art. 2 lit. a) din Directiva 92/85/CEE, în contextul angajamentului de armonizare asumat prin Acordul de Asociere RM-UE.
16. Graviditatea constituie o stare biologică obiectivă, independentă de orice act de notificare sau formalitate juridică. Prin urmare, interpretarea sintagmei analizate ca instituind o condiție constitutivă a statutului de salariată gravidă conduce la consecințe incompatibile cu finalitatea normei de protecție. O asemenea interpretare ar exclude integral de la beneficiul garanțiilor legale — inclusiv al protecției împotriva concedierii — femeia aflată în mod obiectiv în stare de graviditate, pentru simplul motiv al neîndeplinirii unei formalități a cărei formă,

- modalitate și regim juridic nu sunt clar determinate, chiar și în situațiile în care angajatorul avea cunoștință efectivă și neechivocă despre această stare. În aceste condiții, o cerință de formă este transformată dintr-un instrument destinat facilitării aplicării protecției legale într-un veritabil mecanism de excludere de la protecție, contrar scopului urmărit de legiuitor și susceptibil să favorizeze conduite abuzive, inclusiv concedieri oportuniste dispuse înainte de formalizarea notificării.
17. Considerăm, de asemenea, că norma contestată contravine principiului constituțional al egalității, consacrat la Articolul 16 din Constituție, întrucât generează un tratament juridic fundamental diferit pentru două femei aflate într-o stare fiziologică identică, bazat exclusiv pe îndeplinirea sau neîndeplinirea unei formalități (notificarea scrisă), deși acestea se găsesc în situații obiectiv comparabile. O astfel de diferențiere este lipsită de justificare obiectivă și rezonabilă, mai ales în situația în care angajatorul cunoaște în mod efectiv starea de graviditate, ceea ce constituie o încălcare a Articolului 16 alineatul (2) din Constituție. În plus, formularea criticată permite angajatorului să interpreteze arbitrar dacă cerința notificării scrise a fost îndeplinită sau nu.
 18. Articolele 49 și 50 din Constituție consacră **obligația pozitivă a statului de a asigura protecția efectivă a maternității, a mamei și a copilului**. Subordonarea integrală a accesului la această protecție unui act formal unilateral al persoanei vizate transformă garanția constituțională într-o protecție pur teoretică și iluzorie, incompatibilă cu exigențele efectivității drepturilor fundamentale. O asemenea abordare riscă să priveze de protecție tocmai categoria vulnerabilă pe care Constituția urmărește să o ocrotească în mod prioritar, golind de substanță obligația constituțională de protecție socială.
 19. În concluzie, deși cerința notificării formale urmărește un scop legitim, și anume asigurarea securității juridice a angajatorului, în considerarea faptului că obligațiile sale legale — transferul la o muncă adecvată, interdicția prestării muncii de noapte, limitarea deplasărilor de serviciu și protecția împotriva concedierii — presupun, în mod firesc, cunoașterea stării de graviditate, transformarea acestei formalități într-o condiție absolută pentru recunoașterea protecției legale, chiar și în situațiile în care angajatorul deține o cunoaștere efectivă și neechivocă a acestei stări, depășește limitele necesității și proporționalității. O asemenea interpretare subordonează exercițiul unui drept fundamental unui formalism excesiv și este de natură să anihileze însăși substanța protecției conferite de lege, afectând existența efectivă a dreptului garantat.
 20. Este relevant de observat că reglementările Codului muncii au cunoscut o evoluție semnificativă, adaptându-se transformărilor relațiilor economice și ale pieței muncii. În acest context, legiuitorul a abandonat treptat exigențele formaliste excesive, consacrand o pluralitate de modalități de comunicare și notificare între părțile raportului de muncă. Această evoluție legislativă reflectă prevalența realității și eficienței comunicării asupra respectării rigide a unor formalități care,

deși utile din perspectivă probatorie, nu pot prevala asupra protecției efective a drepturilor recunoscute de lege.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria răspundere că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Pentru și în numele
Bounegru Eva Victoria
în baza mandatului anexat la materialele dosarului
ENACHI Vitalie, avocat

/Semnătura/¹

Digitally signed by Enachi Vitalie

Date: 2026.06.10 10:20:19 EEST

Reason: MoldSign Signature

Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

¹ Data aplicată pe semnătura electronică a persoanei autorizate.